

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Terrae sanctae vetus effigies ex. scripturae libris adumbrata - Cod. Ettenheim-Münster 117

[S.l.], [18. Jahrh.]

Caput I.

[urn:nbn:de:bsz:31-111337](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111337)

16
In hae capita varijs & difficiela dividimus; in quorum
uno de Judaea, in 2do de Samaria, in 3to de Galilaea,
in 4to de Trachonitide, in 5to de Phoenicia, alii 6to demigne
de Syria differemus.

CAPIT. I. de Judaea.

133 Judaea, quod primum diximus, quatuor tribus com-
pletitur, scilicet tribus Juda, Simeon, Dan et Benjamin.
Similes habet ad orientem mare mortuum et partem for-
dani fluvij, ad septentrionem tribus Zabulon, ad occiden-
tem mare mediterraneum, et ad meridiem phoenicem et
israelitarum regionem. Eius longitudo ab oriente
in occidentem est circiter 80 miliarium Romanorum seu
hebraeorum, latitudo vero 20. Singulas, quas continet, tribus
singulis & exhibemus.

§ I

De Tribu Juda.

In Tribu Juda ambitu clauduntur Tribus Simeon et Dan,
unde ipsam ac Judaea limites ei sunt, nisi quod versus sep-
tentrionem Tribum Benjamin attingat. In ea occurrit.

134 Ino. Jerusalem urbs antea Jebus Jos. 15, 18. et, quod
multorum est opinio, Salem, Gen. 14, 18. Hebr. 7, 1. vocata
Salem Solyman et Ierusalymam dicunt. Hebraei pronun-
tiant Ierusalaim live Ierushalem, quod reddi potest,
visio, possessio, et hereditas patris. Sita erat 27. miliarium
Romani a Joppe et mari mediterraneo ad orientem,
et 30 a mari apertio ad occidentem.

Metropolis seu caput fuit non modo totius Judaea, sed
et universae terra sanctae, ex quo Jona ilam in eodem tempore
sui elegit, adeo exacte fines tribuum Juda et Benjamin
occurrebat, ut ejus illarum spes haud satis digno haberetur,
unde modo illi modo huic attributa fuit. filij Juda Jebusos
urbis hujus incolae debere non potuerunt, sed locum in ea
habitare eos permittere debuerunt; deinde filij Benjamin
cepit, qui se Jebusos locum in illa manere siverunt. Jos. 15, 28.
Ephraim Josue filij Juda ad eum applicuerunt, expugna-
tamque incendio tradiderunt. Jos. 18, 8. quam tunc et sic
de Bethsalem reliquerunt, vel iterum amiserunt, aut non nisi
inferiorem urbem tenuerunt Jebusos arcem defendentibus,
preces quos et ea hora usque ad Davidis aetatem, qui statim
Regni sui initio ea pariter onera in eam suscepit. 2. Reg. 5, 6, sed
causamque tribui Juda adiecit non modo, sed et tribui Regni
eodem praecipuum constituit; unde Jos. 7, 67. ait. "Domum
non Ibraim elegit sed tribum Juda et montem Sion.
in quo Jos. novam urbem extruxit hogue nomine
insignivit.

Quia Jerusalem jure veteris divisionis ad Benjamin
spectabat, postea jure acquisitionis ad Judam, post illam
hostibus bis capta, nempe primum sub Jheroboam, ac
tandem sub Davide.

Urbs haec duobus collibus insidebat, montiumque corona
ambiebatur. Jos. 15, 2. ubi erat petrosus et stans. 60 sta-
diorum longitudinis. Suburbana illius fontibus Gihon et
Siloe irrigabantur, ac torrentes Cedron et aquae Ethan me-
nia alluebant. Urbs urbs, quam David Jebusos eripuit,
a Jebusis pomerijs claudebatur, quippe qua mon-
tem Sion, in cuius vertice postea Salomon templum aedi-
ficavit, tandem complectebatur. In monte Sion, priori e
regione opposito et ad aquilonem Sion, David novam urbem
extruxit. Sio nomine appellatam. 2. Reg. 5, 7. 9. et 1. Cor. 7, 8.
idem 3. Reg. 6, 12. et 2. par. 3. 1. 47, 3.

Inter hinc montes istos vallis Mello saeculab, quae Da-
vide et Salomone ejus filio ac successoribus curantibus a
aggesta humo completa urbes ambas conjunxit. 3. Reg. 9, 15, 29.
et 11, 27. Post Manasses Rex Juda e captivitate re-

135

2do Eleutheropolis. De hac urbe S. Hieronymus tam me-
minit, eam Salomon hic salim amosari placuit, quod Lib-
anus et S. Hieronymus, quorum aule celeberrima erat, ab
ita omnia urbium meridionalium Juda notantur inlerada.
Sita erat ad occidentem Ierosolyma medio ferme itinere ab
hac urbe ad mediterraneum. 20. miliaribus ab ea a Philis-
traid Josephus, et 27. ab Ahalona, nec non 18 a Lyda in
ghineralio Antonini perhibetur. Eusebii istam 8 miliaribus
a Geth, ad lactus, 25. a Gerara, 20. a Jether, et 4. a Caria re-
novet.

136

3to Maeceda Urbs 8. miliaribus ab Eleutheropoli Dorien-
lem versus et Ierusalem juxta Eusebium. Jotue i Maeceda
libanum processit. Jos. 10, 20. et 15, 41. Maeceda Tribus Juda apud
notam.

137

4to Libna seu Lobna Jos. 15, 42. ubi Labana nomen
patris. Urbs sacerdotalis et Refugij. ibid. 21, 13. et 1. par. 6, 37.
Cum summi Sub Regno Ioram pugnam exciperent, Lobna
etiam te in libertatem aperuit. 2. Reg. 8, 22. In parte me-
ridionali Tribus Juda sita erat. Eusebii et Hieronymus
in Eleutheropoli regione istam locant. alia non est a Libna
Sep Libna prope quam Graecitarum per desertum itineran-
tium passio fuit. Num. 33, 20. Athamen quidam volunt locum
hunc in Arabia fuisse. Somaeharib Rex asyriorum hanc
urbem obsidebat, cum angelus Domini una nocte 185000 de
exercitu ipsius trucidavit, Regne afflictionem solvere eum
coegit. 4. Reg. 19, 35. et 36. et 37.

138

5to Canathiarum, ~~Canath~~ Canath. Baalath,
Baal, urbs in confinio Benjamin, Iuda et Juda 12. miliaribus
Ius Romanis civiter a Ierosolyma versus occidentem. Primum
Gabaonitarum supra dicitur Jos. 9, 12. Tribus Juda attribuitur.
ibid. 15, 9. Iste Arca Domini in anno amine ab
fandem levata est, donec a Davide Ierosolymam exferre-
tur. 2. Reg. 6, 2. et 1. par. 13, 5. p.

139

6to Oollam, Oollam, et Adulam urbs sita 12. milia-
ribus ab Eleutheropoli ad austrum versus mare mortuum.
Jotue hujus urbis Regem interfecit. Jos. 12, 15. Tribus Juda
istam adripit. ibid. 16, 26. Davit a hunc profugus in
spelunca Oollam delituit. 1. Reg. 22, 1. Idem fuit in
praesidio, dum Christini in valle gigantum castra ha-
terent. 2. Reg. 23, 13.

140

7to Marisa seu Maraschi urbs 2. miliaribus Romani,
ab Eleutheropoli ad orientem posita. Castra Michaca Cro-
phata, Mich. 1, 1. iuxta istam in valle Ephata inibat est
proelium inter Ista Regem Juda, et Tarum Regem Ethiope,
quem 100000. militum exercitu Nipatum Ista fugit su-
gantque, nec non Geraram usque persecutus est. 1. par.
14, 8. p. Cro Marisa. 1. Mach. 8, 66. legitur Samaria,
quod nomen est Libanij.

141

8vo Bethsur, Bethsur, seu Beth-Dura urbs vel arx
validissima in Iudaea Reg. Juda mentionibus instructa,
2. par. 11, 7. Sita 20. miliaribus a Ierosolyma Hebronem
versus. Tribus Juda asperit est. Jos. 15, 58. De ea etiam fit
mentio. 1. Cor. 2, 45. et 2. Cor. 3, 16. Castellum aiali Macha-
beorum celebrata fuit, ac de ea fit mentio. 1. Mach. 9, 61. et
61, 7, 26, 31, 40, 50. ibid. 9, 82. et 10, 14. nec non 11, 65. ac
14, 7, 33. 2. Mach. 11, 5. ubi dicitur quinguo duxit ab Iudis a
Ierusalem acesu, verum error est, qui in locum inposit.

142

9vo Socho seu Soc, urbs 9. miliaribus ab Eleutheropoli
Ierosolymam versus sita. Tribus Juda attribuitur. Jos. 15, 35.
Philister adversus latulem proelium inibat inter Soc et
adeca urbem Eleutheropolim inter et proelium propositam castra
metati hnt. 1. Reg. 17, 1. Saul persequens Davidem ad
espernam magnam, quae est in Socho venit. ibid. 10, 22.
Beakesu urbem ex duodecim profectis, qui Salomoni
Regi et omni ejus annonam providebant, partimuisse
dicitur. 3. Reg. 4, 10.

143 10. Jerimoth urbs 4. miliaribus ab Eleutheropolis ad Jeronem Hierosolymam versus. Hinc Regem occidit Jofue. Jos. 10, 23.
144 11mo Maspha, sive Mispna, et Mispbat urbs ad marginem Jerusalem posita, ad 6. leucas ab illa distans, ad Septentrionem Hebronis et Eleutheropolis. De ea fit mentio Jos. 15, 38. et Jos. 18, 26. et Jos. 21, 5. ac Jos. 21, 16. Duo Hebraei orandi gratia convenire solent, ac catervis dicebantur. i. Reg. 1, 3. p. 10, 12. 3. Reg. 15, 22. 2. par. 10, 6. 2. Ep. 3, 7. et i. Mach. 3, 46.

145 12mo Thecue seu Thocua urbs 12. miliaribus à Jerosolyma versus meridiem ab Elebis et Hieronymo celebratur. Atque tamen idem Hieronymus, 6. miliaribus à Bethlæam meridiem versus istam apparet. ejus fit mentio 2. par. 11, 6. De Thecue Thocue occurrit 2. par. 20, 20. quod non longe à mari suo palabat. i. Mach. 9, 4.

146 13o Bethlæam, Bet-læem, et Beth-lacham, id est domus panis. Jos. 17, 7. urbs exigua in colliis clivis posita duabus leucis Gallias ad austrum à Jerusalem. Vulgo dicitur Bethlæem Tida, ut ab alia spaciata nominis urbe in Tribu Zabulon dicitur quatur. Ruth. 1, 1. Vocatur etiam Ephrata gen. 28, 7. et Jos. 15, 7. et ejus vicoli Ephratæ nuncupantur. i. Reg. 17, 12. Nunc magis Tidine nec optus celebris celebras tamen ob natum apud ipsam mundi servatorem nobilitate antecellit. Agrum seu hircum in quo Christus natus est, non inza sed extra urbem in parva sub, atque pro stabulo adhibebatur.

147 14o Gomorha urbs regia et inter florentissimas palestinae urbes. Gen. 10, 19. Atque Abrahami speciales filios habuit Regem ac et civium suorum. Sclera una cum josis igne caelesti consumpta est. Jos. 19, 24. p. et Jos. 29, 23. In hinc eam inter quinque Centa poleos urbes maxime Splendorem confertur, cuius vicaria in mari mortuo non procul ab Engaddi adhuc cerni dicuntur.

148 15o Engaddi alio nomine Asothamar, id est urbs palmarum 2. par. 20, 2. regioni hinc palmas conferta, hinc ad mare mortuum 300 stadiis ab Jerusalem. Vinea, ligna et balsami arbutulus abundabat, hinc vinea Engaddi à monte celebrantur Cant. 1, 17. In spuma hinc Engaddi latens lauli è integranti necem inferre possit. i. Reg. 29. Hujus urbis alio etiam fit mentio in Hieronymo, ut Jos. 15, 7. ubi Tribu Juda ascribitur. Item Jos. 47, 10.

149 16o Lebaim inter quatuor urbes Centa poleos caelestis igne consumpta una. Gen. 19, 24. p. et Jos. 29, 23. posita in partem inter et Engaddi ad lacum Asphatitam et mare mortuum. Hujus nominis urbem ad ripam occidentalem maris mortui adhuc sua etate existisse Eusebii et Hieronymus morant. forte post Abrahami et Ischi tempora in eodem loca altera ejusdem nominis urbs edificata fuit. Vallis Lebaim. i. Reg. 13, 18. et hujus nominis urbs in Tribu Benjamin. 2. Ep. 11, 34. occurrunt.

150 17mo Sodoma Metropolis Centa poleos prope mare mortuum in palaga australi Judæa Thamar inter et Lebaim edificata. In ea loci Abrahami filios aliquamdiu versatus est Jos. 13, 12. Hujus urbis civium sceleribus divinam iram provocantibus, ignis à celo delapsus illos in sanguine consumpsit una et destruxit Gomorha, Lebaim, et Sodomam, quæ in orientalem maris mortui ripam sita perhibetur, criminum communiore conjuncte civitates. Jos. 19, 24. p. Jos. 29, 23. In amano et ferili agro urbes istæ sita in ripis parvis hircum en exhibebant. Jos. 2, 8. et Jos. 16, 10. faber vitæ nam fulmine caelesti incensus latens in ista regione hircum exarsit. In aqua fluminis succedebat hircum uniantur, et ipse hircum succedebat mare mortuum pro tempore ambitu suo istam respicit, cui etiam lacus Asphatite et bituminis seu Asphalto ex aquis abuliente nomen videtur esse. vid. nota de isto lacu vicinus par. I. n. 26.

151 18mo Sodomam metropolim hircum fuisse, sive in eodem agro prius erat solo, sive juxta illum sed eo conspicitur, quod in veteri notitia Ecclésiastica Sodoma urbs Episcopalis recensetur.

* Centa poleos seu Centa poleos nomine quinque simul urbes Sodoma, Gomorha, Thama, Lebaim, et Sagar significantur. Iste omnes, igne caelesti delapsi consumpta fuerunt, præter Sagar, ubi nomine Pala Gen. 19, 2, 6. quæ ad præces Iosif servata est. Jos. 19, 24. Sagar vero urbs exigua ad alteram partem anguli meridionalis maris mortui sita erat.

cujus laevus Episcopus Concilio Picensi suffraganeus, nec non
Thamar inter et Engaddi confirmatur.

151

1870 Thamar urbs. Eam veluti terminum meridionalem
Judaea Eschiel constituisse videtur. Esch. 47, 19. et 48, 28. Ad
angulum meridionalem maris mortui semper videtur unius
diei itinere Jerusalem versus à Bethlora urbe 20. circiter milia-
ribus Romanis ab Hebrone ad austrum lita. Jos. 15, 26. et 19, 2.
Fuerit eadem esse ac Chaceloth. Num. 23, 25, 26. Tribus Simeon
attributa Jos. 19, 2. i. Bar. 4, 28.

152

1900 Gerara urbs 25. miliaribus ab Eleutheropoli ultra du-
romam in plaga meridionali Tribus Juda posita. Illam
Choyser inter Tades, et Sur Arabia Baraa urbem collocat. Gen.
20, 1. et S. Hieronymus de Trad. Heb. in Genes. ab ea Hierabo-
lymam litem iter metitur. Torrentis seu vallis Gerara fit
mentio Gen. 26, 27. Aa Rex Juda Geraram Ethiopia Regem
paralio filium Geraram usque persequitur. 2. par. 14, 13. Cro-
sachuram totius ora à Bolemaude usque Geraram seu Geru-
nos Antiochus Eupator Juda Otachabao dedit. 2. Mach. 13, 24.
Abraham et Isaac abale Reges Gerara communem Abi-
melech nomine appellabantur: cum ambo hi Patriarcha
pater et filius successore eodem aliquantulum verberis cogerebantur,
uxores suas, quas apud se habebant, broeo suas dixerunt,
verberis, ne quia solmote erant, repererunt, ipsi vero ceci de-
rentur. Gen. 21, et 26.

Geroma sive Gerom
ve Hebraea meridiem
gnificans; et plagam
meridionalem Juda apud Eu-
thium et Hieronymum.
Sed hoc nomine totus ille
tractus appellabatur, qui
Eleutheropoli Arabiam
traam versus ex liden-
tione ad meridiem spatium
milliarium, ab oriente
ad occiduum à ma-
mortuo usque Geraram
Berthabae extenditur.

153

2000 Tades seu Tades Baraa urbs, alio nomine
Fons Mispah, id est Fons iudicij dicta. Gen. 14, 7. 24. circiter
milliaribus ab Hebrone ad austrum distans. Celebram esse re-
sum Maria Soror Moysis et Aaronis in ea diem iudicij sum
ipsi Moyses et Aaron, cum super ad aquas contradictionis per-
cutere ipsi des omnipotentia diffidere aliquantulum usque morte
damnari fuerunt ostendit. Ipe terra promissa potunda praecipi,
Num. 27, 14. Hujus urbs Rex à Ipe dicitur Jos. 12, 22. Ipe
ter urbs Tribus Juda reconstruit. Jos. 15, 23.

154

2100 Hebron seu Chebron una ex vetustissimis mundi ur-
bibus, ut quae lexlen anno ante Ierim Inferioris aegypti
meropolim condita fuerit. Num. 13, 22. Cuius aegypti suam
urbem iudens iudens, ac cevera illorum regio post dea-
telis dispersionem omnium prima vicolas habuerit, omnium
antiquissimam fuisse Hebronem fatendum videtur. In loco apud
Ira erat 20. miliaribus à Jerusalem versus meridiem, et
20. à Berthabae ad orientem.

Nomen ipsius nomen fuit Arba, seu Arbae. Gen. 23, 2. et 35, 27.
Dein Ariath-arba id est civitas Arba Jos. 14, 15. ab Arba
quo institutore: qui fuit gigas palestinae vetustissimus ex
patre Enac genitus, à quo Enacim gigantes dicti sunt,
Iud. 15, 13. qui adhuc Hebronem incolabant, dum Ioseph cha-
naanidem subegit. Iud. 17.

Quando urbs Haec Hebron nunciari coepit, ignota est.
Nonnulli autem calab ea positum Jos. 15, 13. istam He-
bronis filij sui nomine vocasse: et nomen Hebron antiquum
ac potius calab filium hunc illius nomine decorasse videtur.

Abraham ex aegypto movens in convalle Mambræ prope
Hebronem sedem fixit, Gen. 12, 18. In sub Quercu seu Tere-
bintho huc Angelos accepit. Gen. 18, 1. Sara ejus uxor
ibi etiam vitam pepit, ac in Mambræa fulvica angelici
causellitur. Iud. 23, 2, 19. post ipsi Abraham. Iud. 23, 19. ac a-
nyre Isaac patris filium. Iud. 35, 29.

Isaac in Mambræa redire venit ad patrem suum Isaac,
qui et ipse in valle Mambræ prope Hebron, quae hinc adhuc
Arbae vocata fuit, morabatur. Gen. 35, 27. Isac à Isaac patre
de valle Hebron mittitur ad fratres suos, qui in Sichim
reges pascabant, Gen. 35, 14. Isaac Hebron ex pugnet
Jos. 10, 37. fit civitas refugij, et datur filijs Aaron. Jos. 10, 7.
et 21, 10.

David adhuc aulam fugiens caesi Amalechis, de Ieron
Iobij dona mittit ad habitatores Hebron. 1. Reg. 30, 21. In
haec urbe Rex Juda primus, deinceps Rex Israel proclamatur
et ungitur. 2. Reg. 2, 4. et 5, 13. Regnat in ea septem annis,
Iud. 4, 5. et 2. Reg. 2, 11. Nam. 1. par. 20, 27. Hic etiam conjuratio
Abylon in David Hebron Num. evanpit. Iud. 13, 11.

Seu lais occupaverint, dicendum videtur, ea, quae
19, 47. leguntur, deinceps ab alio, qui Joseph recepit
fuit, addita fuisse, nec non ex Jud 18. huc transfusa
majoris claritatis gratia, et ut omnes postmodum
Dan legentium oculis simul subicerentur. Praecipue
hic annotatur

179. ~~180~~

1° Dan, lais, seu lesem, alias etiam Baneas, in
caesarea Philippi, deprimam, Neronias dicta. Urbs
in ultimis finibus septentrionalibus terra Israëli-
ae tribu Neftalim ad radices montis Libani, hinc Jordan
e terra erumpit, collocata, quare ut jam alibi asser-
imus, quod sacros scriptores in designando disionem
Israëlica extremitatis non raro haec phrasin
currit, à Dan usque Berfabee, ut i. Reg 30, 20. 2. Reg 3,
et 17, 11 item 24, 2. atque passim. Dan neque ad
septrionem terram Israëliticam terminabat, et ad
ridiem Berfabee. In urbe Dan ferobeam filium
Nabath post aditum aduegus Roboam filium Salom-
onis regnum Israëliticum, simul aureum confecta-
vit, 3, reg 12, 29.

~~181~~

Dan dicta est a viris illis ejusdem nominis tribus
rum Supra meminimus, cum prius etiam Baneas
diceretur à monte Banis, ad cuius pedem sita est, ut
à Phenicibus. postmodum in honorem Augusti Im-
peratoris, vel ut alij placet, Tiberij ejus successoris
Lippus Magni ferodis filius Caesarem Philippi ap-
pellari voluit. Illius hinc haec nomina s. medicis
Math. 10, 13. et Marc. 8, 22. Jamina illa, quae
bruce vestis Christi contacta à fluxu sanguinis libera-
ta est, Math. 9, 20. et Luc. 8, 43. ex hac urbe fuisse dicitur.
Denique Caesarea nomen junior Agrippae in Neronias
nomen ab Nerone in peractorem commutavit.

Nonnulli post Eusebium et Hieronymum Baneas
à Dan distinguunt, hancque ab illa quatuor miliaribus
in via Syriam versus collocant; posterique sanxerunt
eam urbem erudunt, quod Hieronymus in Epist.
48. Dan seu lesem Cantheadis nomen habuit in Isaia

180

2° Sarac huc Beara urbs sita in plaga me-
dionali tribus Dan versus Africum, et ad confirma-
tus Simeon non procul ab Esthaol, Jos 19, 11. hanc
urbem Eusebius Sitam parhibet iuxta Laphar for-
is miliaribus ab Eleutheropoli Nico, solum seu Car-
versus. fuit patria Samsonis Jud 13, 24. Et Sar-
et Esthaol duo viri illi Danite, quorum Sara-
meminimus, praecesserunt ad urbem lais seu lesem
Jud 18, 11.

181

3° Esthaol urbs in torrentem Sorec, et urbs
raa ad Africum posita is miliaribus ab Eleuther-
Nico versus. Crumpit tribus Juda suo
deinde tribus Dan affusa Jud 19, 4. Urbes hanc
inter et Sarac Danite castra metati sunt, adven-
Philistaeis, ubi Samson Agreia superdca fortitudinis
sua edidit specimina, Jud 13, 25. hic quoque
tus est in tumulo gibris in Manasse postquam
annorum spatio Israël Judicasset. Jud 16, 31.

182

4° Selebin seu Selebin urbs Esthaol ad Cape-
Jos 19, 42. Selebin Amonhai sibi asseruerunt,
Esthaimita et Manassai filij Josaphat, eos subjugavit
nec non tributariorum Israël affecerunt, Jud 1, 35.
Rex Salomon praefectum hanc urbem ex illi

falsis autem hunc scriptura locum interpretari videntur
qui ex eo colligunt, Ebraimitas in Aegypto adhuc versan-
tes inde egressos in urbem Geth expeditionem molituros
atque hac occasione ab illius indigenis fructibus fuisse.

6. Germani Carder commemoratum in hunc locum.
Inter nubes Damiricas à Josepho antiq. lib. 8. 2. i. recensetur
quoniam in catalogo tribuum Israel à Josepho
nunquam legitur.

Ab hac urbe ortum dixerunt gigantes Goliath albi
vini sex cubitorum et palmi i. reg. 17, 4. quem David
fravit 2. reg. 21, 19. et eius frater, cuius hasta lignum
quasi licinorum texturatum, quem percussit Davidus
vires dactylus Bethlehemienses i. reg. 20, 5. et alius senex
bens digitos, id est, simul viginti quatuor, quem percussit
Jonathan filius Samae fratris David. 2. reg. 21, 17. Hic
fuerunt filij Leu de origine Racha in Geth 2. reg. 21, 17.

Quid regni sui initia in huius urbe ex pugnatione au-
catus est. 2. reg. 8, 1. et par. 18, 1. Davidi Absalom
filium suum fugienti se iunxit Ethai de Geth cum
Sexcentis Gethens valentibus pugnantibus. 2. reg. 19, 18. et
2. reg. 21, 20. recensetur bellum à Davide susceptum
versus Geth, inter bella ipsius ordine quartum. at bellum
hoc non videtur esse aliud ab illo, quo regni sui initia
auspicatum cum fuisse quidem dixerimus, atque regem
Geth Gethaenque sibi tributarios dimittere fecerit.

Septem servos suos ad Achis regem Geth profugos por-
tans Ierusalem rediens, quos contra mandatum
Lombis urbe egressus est, iussu ipsius interfecit.
3. reg. 2, 36. et
2. par. 11, 8. Geth inter urbes munitas à Roboamo
Lombis filio edificatas recensetur. ex quo colligere licet
vel urbem hanc à Salomone occupatam fuisse, vel quod
ejusque filius Roboam ius praesidij in ea habuerint, et
Lombis ipsorum tributarii fuerint. Labane regno ipsius
Geth jugum excussit, quare ab Ozra rege Iuda captus
et in urbe munita. 2. par. 26, 6. postquam Hobaac
rex Syria eam obsedit ac obtinuit. 4. reg. 14, 17.

Prophecia Amos et Michae Geth tanquam urbs
delictissima atque à jure regni Iuda exorta habebatur.
Amos 6, 1. Mich. 1, 10, 14. quare illi recurrenda Ozra
ut dixerimus et post ipsam Gethias sub Michae quae
haud frustra impetierunt.

Eadem est ac Gethaim, de qua 2. reg. 4, 3. et 2. par.
11, 33.

Sub Davide inter milites corporis sui custodes Leu
torianos legio etiam Gethaorum, cui praeserat Ethai
recensetur. 2. reg. 19, 18 et 18, 2.

Cum autem vox Geth Leu Geth fortiter sonet, quae
multa huius nominis loca in Palestina occurrunt.

189

11mo Gethethon urbs in Palaestina orientali sita
prope Iosaphat. 2. reg. 19, 48. Eadem forte ac Gabbatha. Geth
filius Aphiae de domo Leu tribu Issachar. Nabal
Issachar Gethethon, quae tunc Philistaeorum erat, obsedit
et eam obtinuit, atque pro eo regnavit. 3. reg. 15, 27.

190

12mo Gethi Remmon Jos. 19, 48. 10 miliaribus
Troisoli Leu Tepax in via ad Eleutheropolim sita
tas. Levitis est familia Gethi cepit.

191

13to Gammia Leu Gammia urbs maritima inter
Adonum et Joppem. commoda portu videtur. eius
in lexone Hebraeo et vulgata nostra Jos. 15, 48. non

22
quibus sed tantum in Græco rubi Jamnani dicitur
Abne post Accaron in enumeratione urbium sua
recensetur. hanc urbem ofias rex Juda filius Amasia
à philistinis redemit, 2. par. 26, 6. Tribus Dan caput,
Esa Josepho antiq. lib. 5. c. 7. Joabum Jamnia 240
stadiis seu 30 miliaribus Romanis à Jerusalem ab-
fuisse legitur 2. mach. 12, 9.

§ IV.

De Tribu Benjamin.

192

Regioni Benjamin terminus describitur Jos. 18, 11. p.
Sed autem ad orientem Jordanis flumen, ad meridiem
tribus Juda, ad occidentem tribus Dan, et ad septentrionem
tribus Ephraim. In ea notari meretur

193

1mo Jericho urbs agri in novo ac in veteri testa-
mento celebrata, tribus Benjamin aserta, Jos. 18, 21.
Septem circiter miliaribus à Jerusalem aborientem, et
duobus à Jordanis ad occidentem distita. Eam Moyses
Deut. 34, 3. urbem palmaram appellat, quoniam ex
planities palmarum abundat.

Hanc in Chanaanitis primam urbem Josue pro-
missis exploratoribus novo egua miraculose obsidione
genere expugnavit, penitusque caecam diris devovit,
maledictionibus, utpote cum, qui propter illam re-
staurare cogitaret, Jos. 6, 26. et 27. Hæc maledictio
post 875 annos implata est in Hielle de Bethol. Rex
regno Achab, qui eam urbem restituerat, cum illius
fundamenta jaceret primogenitum suum Abiram ami-
sit, et cum portus imponeret. Legit illius nati mini-
mus filius extractus est 3. Reg. 16, 34.

Quis tamen ante Hielle caecam urbem quædam
in ea regione fuit, cui Jericho nomen, in vicinia Beth-
el veteris posita; nam tempore Judicum in eadem
plaga Eglon Regi Moab paravit urbs palmaram
Jos. 3, 13. que non alia à Jericho fuisse videtur. Nam
legati Davids ab Ammonitis profecta habiti somnii
in Jericho sustulerunt, donec barba eorum creverent,
2. Reg. 19, 4. p. Hæc duas ejusdem nominis urbes, sicut
aperte distinguit Josephus de bello 5, c. 4. ubi ait, mo-
do hinc tempore hinc quædam occurrere prope ve-
terem Jerichuntam à Josue olim eversum, quo circum-
jacentia arva late irrigabantur. Post reparatam
à Hielle hanc urbem urbem in ea locum habere
nemo renuit: Eliazus et filii Propetarum in illa do-
miculium habuerunt, etque Eliazus illius fontis aquæ
pernis amarus et calidus dulces et jucunde potabiles effudit,
4. reg. 2, 18. p. Jesus prope Jericho cæcis visum reddidit,
math. 20, 34. Marc. 10, 52. et Luc. 18, 43. Hi etiam
apud Sackam principem publicanorum dicitur
Luc. 19, 1. p. Sops Jericho scriptura commendat
Ecli. 29, 18. alia etiam hujus urbis sacri præfer-
ri veteris instrumenti scriptoribus frequen-
ter meminerunt.

194

2° Emmaus vicus 60 stadiis seu 7 miliaribus
Romanis cum dimidia à Jerusalem distans versus
Lyontinam. Hinc sola præteractionis Christi die
videntibus duobus illius discipulis posse vellet iter agens
se junxit eorum, ac libenter cum illis conversis se
agnoscendum illis præbuit, nec non subito ex illorum
oculis evanuit, Luc. 24, 13. p.

195

3^{io} Maspha, Masphata, Maspha, urbs sanctissima
Jos. 18, 26. 3. reg. 15, 42. 2. par. 10, 6. Hic phœlisa

Jer 31, 15. quam prophetiam Mathaeo ad luctum Ra-
chelis pro haec puerorum in Bethlem ab
Herode parata interpretatur Math 2, 18. et cum vulgata
nostra apud Jeronimum le. in excelsis habet, apud Mathaeum
ponit in Rama.

199

2mo Bethel urbs ad occidentem Hai Gen 12, 18. in confi-
nijs tribus Ephraim, et miliaribus Romanis à Jerusalem
versus mehem secus viam, qua ducit Sichem collocata. tri-
bus Benjamin adstricta legitur Jos 18, 13.

Jacob viam fratris sui declinans ac in mesopotamiam
decedens prope hanc urbem post solis occasum requievit,
dormiensque angelorum visionem habuit, qua occasione urbs
haec, quae prius Luzra nuncupabatur, Bethel, id est domus
Dei ab ipso dicta fuit, Gen 28, 11. et 19. Jo 35, 6. et 48, 3.
Jos 10, 12. et 18, 10. de hac urbe alias in scriptura fre-
quens fit mentio.

In defectione decem tribuum Israel à Roboamo Rege
Iuda et Salomoni filio sub Ieroboamo filio Nabath Israh-
elico urbs haec regni Israel facta est, utque in ea Rex
ista vitulum aureum creavit, 3 reg 12, 10. ... 28. Tum
filij Iuda, qui domum Davit adherant per contemptum
eam loco Bethel id est domus Dei, Bethaven id est
domus nihil, seu iniquitatis appellaverunt Jos 4, 15.
et 5, 8. item 10, 5.

Verum jam ante tempora ~~israhel~~ Ieroboami
nomen Bethaven in scriptura usurpatum legitur,
quo vel urbs vel campus seu campus hanc partem
à Bethel designatur. Josue capta Jerichum misit, qui
urbem Hai explorarent, quae ad orientem plagam
Bethel ~~et~~ juxta Bethaven sita dicitur Jos 12, et
14, 12. filiorum Benjamin Ieremini per solitudinem
Bethaven trahebant. 1 reg 13, 5. Philistaei in Machmas
vico 9 miliaribus à proflyna Ramam usque ad orien-
tem Bethaven castra metati sunt, praelium cum eun-
dem misit, et ibi 14, 23. victi fuerunt philistaei, et pugna
pervenit usque ad Bethaven.

200

3to Hai urbs non procul à Bethel versus orientem
sita Jos 7, 2. inter Laphi usque et Bethel Abraham
à Sichem regione locavit tabernaculum suum, et
aedificavit altare domino invocans nomen eius Gen 12, 6. 8.
Ad hanc urbem expugnandam Josue 30000 Israh-
elitarum viros miserat, quos strenue excipientes incho-
si fugam verperunt, Deo ita perveritate, ut violatum
Abrahae anathema in hierichum prolatum ulci-
ceretur, cum scilicet ex praeda ejusdem urbis Josue sibi
spolia eripuit Jos 4, 3. et prius tandem criminis urbs
capta, diruta, et incendio consumpta est ab Hebraei; om-
nes incolae succidati, Rex quoque cornu in pariete
suffensus Jos 8, 19.

201

4to Betra Remmon, rupes aut urbs supra pra-
ruptum saxum posita, ad quam Benjaminis praelio
Hebraei se receperunt, Jud 20, 47. Sita erat non procul
à Gabag et Hai 15 miliaribus à proflyna ad
orientem.

202

5mo Gulgala locus celeberrimus ad occidentem
Jordanis et ad orientalem plagam urbis Jericho, ubi Is-
rahelites post trajectum Sicco pedem amicum castra me-
tati sunt Jos 4, 19. Successu temporis urbs ibidem con-
stita est rerum gestarum memoria in scripturis sacris
celeberrima. Hic Josue jubente Domino, filii Israel
circumcidit Jos 5, 2. Manna quoque descendit ibi Jos 12. de
Gulgalis ascendit Josue, ut Gabaonibus foederatos suos
à quingentis Ligebus obsessis liberaret Jos 10, 9. 10.
Judicium etate dolo Gulgalis fuisse memoratur
Jud 5, 19. Hic fuit à populo in Regem electus est
1 reg 11, 15. Ossea idem Saul immolavit ante

Samuelis adventum victimis Dei indignationem, in se
miserit. 1. reg. 13, 9. p. qui et regem Amaleciorum sententiam in se
prolatam audivit, quod dicitur Amaleciorum regem in
vire permittit, quumque spolia servasset contra Domini
praeceptum. ibid. 15, 2, 3, 12, 18, 23. p.

Et cladem Abalom David regiam repulens transiisse
Jordanem venit in Galgala omni populo Israe comitante. 2. reg.
19, 40. Cum levare vellet Dominus Eliam per turbam in
caelum, idem Ise et Eliseus de Galgala. 4. reg. 2, 1. videtur
quod Eliseus etiam in Galgala domicilium suum habuerit
Ibid. 4, 30.

Vinculum aureum populorum cultum ibi vel a Jeroboam
rege Israelis, vel ab alio quodam eius successore excutum fuisse
testatur facere videntur. Propterea. 1. reg. 12, 30. et 2. reg.
11, 35. et 12, 10.

203

¶ Non hic praetermissa est urbs Nobe seu Nob
videtur eadem esse ac anathoth, de qua 1. reg. 13, 18. quam
Eusebius v. anathoth tribus miliaribus ab Hierosolymis rem
vel, quem Iovinianus L. Hieronymus in Jerem. vel 31. Iosaphat
vero ant. l. 10 c. 10. 20. Iudaea ab ea dybulam fuisse memora
quod ferme ad eandem redit distantiam. in colligi videtur
2. reg. 2, 26. Auctor libri 2. Ep. c. 11 v. 32. eas disti

¶ quere videtur, aut enim filios Benjamin occupavit
anathoth et Nob. Verum quoniam ea de re Lib. 1. lib. 1. m. 1.
c. 1. adeo vicina fuisse dicitur, ut unus idemque locus
fuerint reputaretur.

204.

Anathoth 1. reg. 21, 14. filii civitas confugij et filij Aaron
tribuum. 2. reg. 23, 27. Inter insignita foras exercitum
Davidis receperat Abiathar de anathoth. 2. reg. 2, 26. Salomon
Abiathar sacerdotem filium Achimelech sacerdotis in No-
biam duxit in urbem suam anathoth, unde colligi potest
hanc eandem esse ac Nobe, cum in Nobe Abiathar habitavit.
¶ 2. reg. 2, 23. Inter Israelitas, qui duce Zerobabel in
captivitate Babylonia reversi sunt in Jerusalem, viri de
anathoth 123 ab 2. Ep. 7, 27. 128. numerantur. Iam 10, 13.
urbs haec pauperentia vocatur. fuit patria prophetae
Ierem. per. 1. Conversus fuit, qui ei mortem ministravit
¶ contra eos prophetas, exitum indicit. c. 11. v. 21. p. 1.
Sedeo Regis babiloniam, in carcere detentus agrum in
anathoth emisit. 2. reg. 32, 7. 2. reg. 32, 7.

Nobe seu Nob, si non eadem cum anathoth, saltem ei
adeo vicina fuit, ut eam attingere videretur, atque etiam
sacerdotis aut ipsi patria Achimelech sacerdotis, ad quem
David a Saul profugus veniens ab eo gradum Goliath, qui
ibidem aperiatur, et panes propinquos, quos Achimelech
quale ante a sacris mensis habuerat, ad comidandum
accepit, qua de re a David sumas certior factus fuit
Iosaphat Achimelech et omnes sacerdotes Nobe. 2. reg. 21, 1.
¶ 22, 9. 16, 20. urbs hanc popularem est. ibid. 19. 2. reg.
cap. 10. v. 32. Sennacherib regem Assyriorum in Nobe
cum exercitu venturum praedixit.

Nobe haec conjungi non debet cum alia, eandem nomi-
ni urbe trans Jordanem, ut in amirata tribu Manasse

nec non in una plaga Septentrionali posita, quae prius
Chanath seu Canath dicta, tunc primum Robe vocari
cepit, cum eandem quidam Sadael, qui pariter Robe
vocabatur, occupavit, atque nomine suo insignivit Num.
32, 42. Sed con usque ad hanc urbem, hinc est Maria
vitas Jud 8, 11. Jair filio legit ascribitur. i par. 2, 23.

C A P U T II De

S A M A R I A.

205 ~~206~~
Samarina Terra sancta cis Jordanam provincia Tribu
Ephraim simul et mediam Tribum Manass complectebatur,
limitesque habebat ad orientem Jordanam, ad austrum Judaeam
propriam, ad occidentem mare mediterraneum, et ad occi-
dentem Galileam. Illius longitudo ab oriente in occidentem
seu à Jordane ad Mare mediterraneum erat circiter 63
milliarium Hebraeorum seu Romanorum; Latitudo au-
tem à meridie ad Septentrionem seu à Judaea ad Galileam
33. circiter.

A Regno Israel, quod decem Tribubus, quae montes
Salemora à regno Juda secessionem fecerant, constabat,
disrupta non fuit, atque primum Samarina nomen
adopta est ab urbe Samarina, ab Amri Rege Israel à
fundamentis exstructa atque solius Israelitici regni mo-
dipoli facta. unde Samaritanorum nomina censeri
possunt decem Tribuum Israelitae, qui regnum hoc
vivere sine tenent; at consueto sacerdotum assessorum
sibi illi duntaxat Samaritanum vocabantur, qui tri-
bum Ephraim et mediam manass incolunt, et quos
Salmanassar Rex Assyriae occupatis hinc duabus pro-
vincijs earumque omnibus incolis ad longinquas re-
giones in captivitatem abductis, è remissis trans-
euphratae regionibus in illas deduxit. 4 reg 17, 24.

Ili cum veteri Dei cultum ignorantes falsa sua numi-
na colere pergerent, à bonis subitè inveniuntibus
deverabantur, unde è captivitate missus ad eos Sacerdos
Dei Israel, à quo Hebraeorum religionem edocuerantur,
quam ita amplexi sunt, ut pristinam idolorum reli-
gionem retinentes cultum veri Dei cum veteri su-
perscriptione jungerent. ibid v 28 et seq.

Quamvis is rerum status permaneret, vicentium
est: post regressum Sardan à captivitate Bala jam
abierit videtur, tunc omni Israelitas etiam latque
stiam rogantur, ut in edificatione templi se socios
adhiberent, sedati se jam à diebus Aor Haddan regis
Assyriae, qui Salmanassari successerat, veram reli-
gionem professos est. 1 Ed 4, 1, 2. Neque sane
inspiciam, quod cultura idolorum populo illis ex-
probrat, quamquam aliorum criminum per insimulatos,
veluti invidi in eos animi, atque intractatum in illos
fraudum et calumniarum, ut regna edite contra illos
ostenderent. 2 Ed 2, 10, 11. et 4, 2. item 6, 1, 2. Bala
modum ipse sibi templum vere Deo dicatum in mon-
te Garizim exstruxerunt, qua de re disputamus
supra parte I, c. 3. n. Eundem montem et
templum indicavit Samaritana cum Christo misens
Semonem Joa 4, 30.

Samarina frumenti, vini variorumque fructuum
nec non palmarum feracissima fuit, Samaritanis
regio, ut quod Joseph de bello fr. 12. Inter Judaeam et
Galileam sita est. namque nisi à Judaea discedat,
nam ante montem hunc et camposque agroque co-
nendo molles atque optima, nec non et arboribus